

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

מב

עין משפט גר מצוה

משוח מלחמה. נראה, האי דלא תנא הכי "משוח מלחמה בשעה שמדבר אל העם כיד", כדקמי צפרק "אלו נאמרין" (לעיל דף גז). "מקרא" כזכור "כיד" - משוח דהתם סליק מיניה, דתני לעיל מיניה "ואלו נאמרין כלשון קודש". אל תימה: למה הקדים פרק זה קודם פרק "עגלה ערופה"? והלא שנה משוח מלחמה צבא אחרונה אחרי כולן! יש לומר: דהתם הקדים פרשת עגלה ערופה, משום דליירי צפרשת המלך - נקט צתריה פרשת עגלה ערופה. אל הכא, שצא לפרשה - מקדים משוח מלחמה משום דזוטרי מיליה, ופסיק ושדי להו. ו"ת: ולייתי לעיל "פרשת משוח מלחמה" כדתי תורה אור

גמוליה. גדולה, פנו "ויגמל" (בראשית כח). וישך ידו. הקצ"ה מהיות את לזכרים. לא יגור רע. לא יגור עמך רע. וגבי מספרי לשון רע פתי, דכתיב דזהויה פקדשם: "פי אין צפייהו זכונה" וגו'.

ז"ל ר"ה ברימיהו

הדרן ערך אלו נאמרין

משוח מלחמה. פהן *שפתרבה לכה, שנתמר: "ונגש הפה" וגו'. וצממל פקדו: מאי קאמר. ויקומו האנשים. פתיב גבי פקח פן רמליהו ופלטס עם פחו, דדברי הקמים, ששנו מבני יהודה הרצה, ויש היה נביא עודד שמו, והויקס לנני ישראל ופמר להס: פסמת הי על בני יהודה וקס דדקס והפיקס דקס לאין מרפא ועסה פקס אומרים לכזש אותם לעבדים שפעוני והשיבו את השביה וגו'. לכל בושל פל הפושלים שצקה, שאין יכולין לילך צרוליהם. צהלת סוסים. קנף סוסים קרוי גלה לשון המקרא. מלפניו מילות. הגפת תריסין. מגיפין וסוגין ומדקקין התריסין זה סמוך ליה, פדי שנקשו זה על זה. והקול נשמע קול המון, לאיים על פקנגדס. שוקד. שר קנף הדקדוקי. גמ' מאי קאמר. היכי יליף לשון הקודש ממקלה. דומיא דשומר. תירוצא היא: השופט ממונה על השומר, ששומר עשוי לנגוש את מי שילגה השופט לכוף. ואימא סגן. מדבר דברים הללו, דקא ממונה הוא, ויש ממונה על גביו. למה סגן ממונה. לאיזה דבר הוא ממונה ומכון. שאם אירע בו. חבל צעוד שלא אירע פסול לכה גדול - אין לסגן גדולה על כלום. מאי שנא שמע ישראל. למה מתחיל כלשון זה. פעמיים מדבר עמהם אחת בספר. פשיטאו מלרס. שמעו

ס"ח שנתכרר (ז"ה טו.)

סנהדרין קו. ט"ז

אלו נאמרין פרק שביעי סוטה

הוא בשער בגימון ושם בעל פקודות ושמו יראה בן שלמיה בן חנניה ויתפש את ירמיהו הנביא לאמר אל הפשדים אתה נופל. ואמר (טו) ירמיהו שקר אינני נופל *אל הפשדים" וגו', וכת' "ויתפש" (טו) וירמיהו וביאהו אל השרים. "איאר אעזור: פל עדה שיש בה חנופה - מאוסה בנה, שנאמר: "כי עדת חנה גמור", *שפן בכרפי הים קורין לנהה גמורה. מאי גמורה - גמולה (טו) מבערתה. ואמר ר' אעזור: פל עדה שיש בה חנופה - לסוף גזרה, כתיב הכא: "כי עדת חנה גמור", וכת' התם: "ואמרת בכלבך מי יחד רי את אלה ואני שכולה וגמורה גזרה וסורה" וגו'. א"ר ירמיה בר אבא: *ארבע פיתות אין מקבלות פניו שכינה: פת ריצים, וכת חניפים, וכת *שקרים, וכת מספרי לשון הרע. פת ריצים - דכתיב: "משך ידו את רוצצים", פת חניפים - דכתיב: "כי לא לפניו חנה ובא", פת שקרים - דכתיב: "דובר שקרים לא יבון לנגד עיני", פת מספרי לשון הרע - דכתיב: "כי לא אר הפץ רשע אתה לא יגור רע", *צדיק אתה ה', לא יגור במקורך רע. s.

הגהות הב"ח

(ח) גמ' וכתוב ויתפש יראה בן שלמיה בירמיהו וביאהו: (טו) שם גמולה לא מבעלה:

ז"ל לאו

ז"ל שקרנים. כ"ח בסנהדרין

הדרן ערך אלו נאמרין

משוח מלחמה *בשעה שמדבר אל העם - כלשון הקודש היה מדבר, שנאמר: "והיה בקרבכם אל המלחמה ונגש הפה" - זה כהן משוח מלחמה, "ודבר אל העם" - כלשון הקודש. "ואמר אליהם שמע ישראל" וגו'. "ער אויביכם" - ורא ער אחיכם. לא יהודה ער שמעון, ורא שמעון ער בגמין, שאם תפלו בידם - ירחמו עליכם, כמה שנאמר: "ויקומו האנשים אשר נקבו בשמות ויחזיקו בשביה וכל מערומיהם הרכישו מן השפך ורכישוים וינעוריהם ויאכיליהם וישקוים ויכסוים וינהלוים בחמורים כל בושל וביאום ירחו עיר התמרים אצל אחיהם וישבו שומרין" וגו'. אל ירח לבבכם אל תיראו ואל תחפזו" וגו'. "אל ירח לבבכם" - מפני הגפת תריסין ושפעת הקלפסין, "אל תחפזו" - מקור קרנות, "אל תערצו" - מפני מקום פלשתים באו בגנצונו של גזית, מה היה סופו - לפוף נפל בחרב ונפלו עמו. בני עמון באו בגנצונו של שובד, מה היה סופו - לפוף נפל בחרב ונפלו עמו. ואתם אי אתם פן, "כי ה' אליהם ההולך עמכם להצילם ככם" וגו' - זה מחנה הארון. גמ' מאי קאמר? הכי קאמר: שנאמר "ודבר" ויתחן אומר "משך ידך והאלהים יענו בקוד", מה תהון כלשון הקודש - אף באן כלשון הקודש. תנו רבנן: "ונגש הפה אל העם". יבוא פל בהן שירצה - ת"ש: "ודברו השומרים", מה שומרים במקומה - אף בהן במקומה. ואימא בהן גדול! דומיא דשומר, מה שומר שיש מקומה על גביו - אף בהן שיש מקומה על גביו. כהן גדול נמי, האימא מקד' על גביו! בעבודתו קאמר. ואימא סגן! סגן לאו מקומה הוא. דתניא, *אמר רבי חנינא סגן הפתנים: למה סגן מקומה - שאם אירע בו פסול בכהן גדול נכנס ומשמש תחתיו. s. "ואמר אליהם שמע ישראל" s. מאי שנא "שמע ישראל"? אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי, אמר תהן תקדוש ברוך הוא קריארא: אפילו לא קיימתם אלא קריאת שמע שחרית וערבית - אי אתם גמסרין בידם. s. "אל ירח לבבכם אל תיראו" כו'. s. תנו רבנן: פעמיים מדבר עמם, אחת בספר ואחת במלחמה. בספר מה הוא אומר - שמעו

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

זכרים כ

משוח מלחמה פרק שמיני סוטה

(ח) גמ' ובכילון לוד הדל אמר וכו' זבולת אלהי מערכות כולל תובת יקראל נמחק: (ב) רש"י ל"ה וז"ל וכו' לרעוהו הוה הכ"ד: (ג) ר"ח שבתאי ארבעה אחים היו: (ד) ר"ח עורפין וכו' ככהמה קוף פנים:

מאה פפי וחד נאנאי. צירושלמי צפרק "הסולן" אגמרה וסינין אשס תלוי: את ש"מ [שהאשה] מתעצרת וחוורת ומתעצרת, את ש"מ שאין האשה מתעצרת משני בני אדם כחתם. ופליגי על רבנן לדגדתא, דרבנן לדגדתא אומרם: "ויאל אש הזנינים ממערכות פלשמים" – ממאה ערלות פלשמים, שהערו

שמעו דברי מערכי מלחמה. מי לאוי לצוזר ומי לאוי לילג. וקרוי הקרויס לצוזר, כגון צנה צית ונטע פסם ואירש אשה וזרע ורף הלצב. וטע"ג דכתיב צפון: "ודצרו השוטרים" – לקמן אמרינן דכחן קאמר להו, אלהי השוטרים משמעין דצרוי לעס. אל ירד לבבכם אל תורה אור

זה מאה ערלות פלשמים. אמר רבי מתיבא: ולא פליגי, עד שלא נסרחה הזרע – האשה מתעצרת משני בני אדם כחתם, ומנסרחה הזרע – אין האשה מתעצרת משני בני אדם כחתם. זה משמע שכולן מאה היו אבותיו, שהרי מכולן נתעצרה אמו. ולא כפי רש"י שפירש וחד נאנאי – שאחד מהן אביו. ופי' הערוך*: נאנאי – כלב, שבאו עליה מאה אנשים וכלב אחד. וכן מפורש בירקא רצה ובאגדה דשמואל, אמר ר' יחזק: אותה הלילה שפירשה ערפה מממותה נתעצרו זה גייס של מאה בני אדם, הדא דכתיב: "והוא מדבר עמם והנה אש הזנינים וגו' ממערכות פלשמים", "ממערות" כתיב – ממאה ערלות פלשמים. רבי תחומא אמר: אף כלב אחד, שנאמר: "ויאמר הפלשמי אל דוד הכלב אנכי" וגו'. וזו היתה "וימלך ארבעים יום", אמר רבי זכיה ז"ר יחזק: צכר ארבעים פסיעות שהלכה ערפה עם חמותה, נחלה לזנה ארבעים יום. מפני שהשם ובל בניו מונחים בארון. מוספתא (פ"ו ע"ט): "כי ה' אלהיכם הוולך עמכם" – זה השם הנמוך צרון, שנאמר: "וישלח אותם משה" וגו' – מלמד שהיה פנחס משוח מלממה, "וכלי הקודש" – זה הארון, וש אומרים: אלו נגדי כהונה, שנא': "ובגדי הקודש אשר לאהרן". [רבי יהודה בן לקיש] אומר: צ' ארוות היו עמה, זה שיואל עממן למלממה היו צו צברי לחות, שנאמר: "ויסעו מהר ה' וגו', זה שהיה עממן היה צו ס"ת, שנאמר: "ויעפילו לעלות" וגו'. וצירושלמי אמר: ארון אחד היה.

שמעו דברי מערכי המלחמה והזרו. במלחמה מה הוא אומר – "אל ירד לבבכם אל תיראו ואר תחפזו ואר תערצו", כנגד ארבעה דברים שאומות העולם עושין: מגיפין ומריעין, צווחין ורומסין. s. "פלשמים באו בנצחוננו של גלית" כו'. s. גלית, אמר רבי יוחנן: שעמד בגיפוי פנים לפני הקב"ה, שנאמר: "ברו לכם איש וירד אצ"י", וז"ל "איש" אלא הקב"ה, שנא': "ה' איש מלחמה". אמר הקב"ה: הריני מפילו ער יד בן איש, שנא': "וירד בן איש אפרתי הוה". א"ר יוחנן משום רבי מאיר: בשלשה מקומות לבדו פיו לאותו רשע: אחד – "ברו לכם איש וירד אצ"י", ואידך – "אם יוכל להלחם אתי והכני" וגו', ואידך, דקאמר ליה לרוד "הקרב אנכי כי אתה בא אלי במקלות". דוד גמי אמר ליה "אתה בא אלי בקרב בחנית ובכידון!" (ב) הדר אמר ליה "ואנכי בא אצ"י בשם ה' צבאות אלהי (ישראל) מערכות ישראל אשר חרפת". ויגיש הפלשתי השכם והערב, אמר ר' יוחנן: כדי לבטלן מק"ש שחרית וערבית. וייתצב ארבעים יום, א"ר יוחנן: כנגד ארבעים יום שנתנה בהן תורה. ויציא איש הבינים ממוחנות פלשמים" וגו'. מאי בינים? אמר רב: שמונה מכל מום, ושמואל אמר: בינוני שבאחיו, דבי רבי שילא אמר: שהוא עשוי כבניו, רבי יוחנן אמר: בר מאה פפי והדא נאנאי. ויגלית שמו כזנת, תני רב יוסף: שהפך דשין את אמו פנת. פתיב: "מערות" וקרינן: "מערכות", תני רב יוסף: שהפך הערו באמו. פתיב: "הרפה" וכתיב: "ערפה", רב ושמואל; חד אמר: הרפה שמה, ולמה נקרא שמה ערפה – שהפך עורפין אותה מאחריה. וחד אמר: ערפה שמה, ולמה נקרא שמה הרפה – שהפך דשין אותה בהריפות, וכן הוא אומר: "ותקח פני הבאר ותשטח עליה הריפות". ואי בעית אימא מהכא: "אם תכתש את האויץ במכתש בתוך הריפות בעצ"י". ו"את ארבעת אלה יודו להרפה בנת ויפלו ביד דוד ויבד עבדיו". אמר רב חסדא: סף ומדון גלית וישבי בגוב. ויפלו ביד דוד ויבד עבדיו – דכתיב: "ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה", אמר רבי יצחק: אמר הקדוש ברוך הוא: יבאו בני הנשוקה ויפלו ביד בני הדבוקה. דרש רבא: בשכר ארבע דמעות שהורידה ערפה על חמותה וזכתה ויצאו ממנה ארבעה גבורים, שנאמר: "ותשאנה קולן ותבגינה עוד". פתיב: "חץ חניתו" וקרינן: "עץ חניתו". אמר רבי אעזר: עדיין לא הגיענו לחצי שבחו של אותו רשע. מפאן שאסור לספר בשבחן של רשעים. וקא לפתח ביה בלל! לאדועי שבחיה דרוד. s. "בני עמון באו בנצחוננו של שובד" כו'. s. פתיב "שובד" וכתיב "שובד", רב ושמואל; חד אמר: שובד שמו, וקרא נקרא שמו שובד – ששעשו שובד. וחד אמר: שובד שמו, וקרא נקרא שמו שובד – שבב הרואה אותו, לשפד לפניו בקיתוץ. "אשפתו כקבר פתוח פוץם גבורים". רב ושמואל, ואמרי לה רבי אמי ורבי אסי; חד אמר: בשעה שזרקו חץ – עושין אשפתות אשפתות של חללים, ושפא תאמר שאומנין בקרב – ת"ס: "פוץם גבורים". וחד אמר: בשעה שעושין צורכיהן – עושין אשפתות אשפתות של זבל, ושפא תאמר מפני שחוצי מעיים הם – תלמוד לומר: "פוץם גבורים". אמר רב מרי: שמע מינה, האי מאן דנביש זיכריה – חוצי מעיים הוא, למאי נפקא מינה – ליטרח בנפשיה. ודאגה כרב איש ישחנה". *ר' אמי ורבי אסי; חד אמר: ישחנה מדעתו, וחד אמר: ישחנה לאחריים. s. "אתם אי אתם בן" כו'. s. וכל כך למה? מפני שהשם וכל בינוני מונחין

[לקמן מה. סנהדרין ג. א.]:

[עך כו. ל']

האשה ותפוש המסך על אימא מהכא: "אם תכתש את האויץ במכתש בתוך הריפות בעצ"י". ו"את ארבעת אלה יודו להרפה בנת ויפלו ביד דוד ויבד עבדיו". אמר רב חסדא: סף ומדון גלית וישבי בגוב. ויפלו ביד דוד ויבד עבדיו – דכתיב: "ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה", אמר רבי יצחק: אמר הקדוש ברוך הוא: יבאו בני הנשוקה ויפלו ביד בני הדבוקה. דרש רבא: בשכר ארבע דמעות שהורידה ערפה על חמותה וזכתה ויצאו ממנה ארבעה גבורים, שנאמר: "ותשאנה קולן ותבגינה עוד". פתיב: "חץ חניתו" וקרינן: "עץ חניתו". אמר רבי אעזר: עדיין לא הגיענו לחצי שבחו של אותו רשע. מפאן שאסור לספר בשבחן של רשעים. וקא לפתח ביה בלל! לאדועי שבחיה דרוד. s. "בני עמון באו בנצחוננו של שובד" כו'. s. פתיב "שובד" וכתיב "שובד", רב ושמואל; חד אמר: שובד שמו, וקרא נקרא שמו שובד – ששעשו שובד. וחד אמר: שובד שמו, וקרא נקרא שמו שובד – שבב הרואה אותו, לשפד לפניו בקיתוץ. "אשפתו כקבר פתוח פוץם גבורים". רב ושמואל, ואמרי לה רבי אמי ורבי אסי; חד אמר: בשעה שזרקו חץ – עושין אשפתות אשפתות של חללים, ושפא תאמר שאומנין בקרב – ת"ס: "פוץם גבורים". וחד אמר: בשעה שעושין צורכיהן – עושין אשפתות אשפתות של זבל, ושפא תאמר מפני שחוצי מעיים הם – תלמוד לומר: "פוץם גבורים". אמר רב מרי: שמע מינה, האי מאן דנביש זיכריה – חוצי מעיים הוא, למאי נפקא מינה – ליטרח בנפשיה. ודאגה כרב איש ישחנה". *ר' אמי ורבי אסי; חד אמר: ישחנה מדעתו, וחד אמר: ישחנה לאחריים. s. "אתם אי אתם בן" כו'. s. וכל כך למה? מפני שהשם וכל בינוני מונחין

שמואל אמר: בינוני שבאחיו, דבי רבי שילא אמר: שהוא עשוי כבניו, רבי יוחנן אמר: בר מאה פפי והדא נאנאי. ויגלית שמו כזנת, תני רב יוסף: שהפך דשין את אמו פנת. פתיב: "מערות" וקרינן: "מערכות", תני רב יוסף: שהפך הערו באמו. פתיב: "הרפה" וכתיב: "ערפה", רב ושמואל; חד אמר: הרפה שמה, ולמה נקרא שמה ערפה – שהפך עורפין אותה מאחריה. וחד אמר: ערפה שמה, ולמה נקרא שמה הרפה – שהפך דשין אותה בהריפות, וכן הוא אומר: "ותקח פני הבאר ותשטח עליה הריפות". ואי בעית אימא מהכא: "אם תכתש את האויץ במכתש בתוך הריפות בעצ"י". ו"את ארבעת אלה יודו להרפה בנת ויפלו ביד דוד ויבד עבדיו". אמר רב חסדא: סף ומדון גלית וישבי בגוב. ויפלו ביד דוד ויבד עבדיו – דכתיב: "ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה", אמר רבי יצחק: אמר הקדוש ברוך הוא: יבאו בני הנשוקה ויפלו ביד בני הדבוקה. דרש רבא: בשכר ארבע דמעות שהורידה ערפה על חמותה וזכתה ויצאו ממנה ארבעה גבורים, שנאמר: "ותשאנה קולן ותבגינה עוד". פתיב: "חץ חניתו" וקרינן: "עץ חניתו". אמר רבי אעזר: עדיין לא הגיענו לחצי שבחו של אותו רשע. מפאן שאסור לספר בשבחן של רשעים. וקא לפתח ביה בלל! לאדועי שבחיה דרוד. s. "בני עמון באו בנצחוננו של שובד" כו'. s. פתיב "שובד" וכתיב "שובד", רב ושמואל; חד אמר: שובד שמו, וקרא נקרא שמו שובד – ששעשו שובד. וחד אמר: שובד שמו, וקרא נקרא שמו שובד – שבב הרואה אותו, לשפד לפניו בקיתוץ. "אשפתו כקבר פתוח פוץם גבורים". רב ושמואל, ואמרי לה רבי אמי ורבי אסי; חד אמר: בשעה שזרקו חץ – עושין אשפתות אשפתות של חללים, ושפא תאמר שאומנין בקרב – ת"ס: "פוץם גבורים". וחד אמר: בשעה שעושין צורכיהן – עושין אשפתות אשפתות של זבל, ושפא תאמר מפני שחוצי מעיים הם – תלמוד לומר: "פוץם גבורים". אמר רב מרי: שמע מינה, האי מאן דנביש זיכריה – חוצי מעיים הוא, למאי נפקא מינה – ליטרח בנפשיה. ודאגה כרב איש ישחנה". *ר' אמי ורבי אסי; חד אמר: ישחנה מדעתו, וחד אמר: ישחנה לאחריים. s. "אתם אי אתם בן" כו'. s. וכל כך למה? מפני שהשם וכל בינוני מונחין

משלי כ

יומא עה. [סנהדרין ק.]: